

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П.КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Харківського
національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського
протокол № 9 від 30 квітня 2026 року

Голова Вченої ради,
ректор Харківського національного
університету мистецтв
імені І.П. Котляревського

Наталія ГОВОРУХІНА

ПРОГРАМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

на здобуття ступеня
доктора філософії

за спеціальністю В5 Музичне мистецтво
ОНП підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»

На навчання за спеціальністю В5 Музичне мистецтво ОНП підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво» на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти до Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет) приймаються особи, які здобули освітній ступінь магістра, згідно з вимогами розділу III Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, затвердженого наказом МОН від 19 вересня 2022 р. № 834.

Конкурсний відбір на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами:

- вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво);
- презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень (проєкту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи);
- іспиту з філософії (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти);
- ЄВВ з методології наукових досліджень;
- оцінки тесту з іноземної мови ЄВІ.

Вступні випробування в ХНУМ проводиться виключно в очному форматі із записом на дві камери, з подальшим оприлюдненням на сайті Університету впродовж трьох днів після оприлюднення оцінок вступників та зберігається на цих ресурсах у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активних інтернет-посилань.

Під час вступних випробувань вступник повинен дотримуватися норм чинного Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ

ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ В ХНУМ

I. ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ проходить у формі усних відповідей на питання з основної проблематики вітчизняної науки, зокрема – історії та теорії музики, теорії виконавського мистецтва, які передбачають виявлення рівня науково-інформативної обізнаності вступника в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво (питання додаються).

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

1. Формування української композиторської школи в контексті європейської музичної культури (концепція О. Козаренка).
2. Типи народного багатоголосся, його вплив на українську національну музичну мову.
3. Українській хорový концерт другої половини XVIII століття як жанрово-стильовий феномен.

4. Вплив західноєвропейського класицизму на становлення української інструментальної (симфонічної) музики.
5. Українська опера ХІХ століття: типологія, національні втілення європейської традиції.
6. Становлення основних жанрів професіональної музики в творчості фундатора української композиторської школи М. Лисенка.
7. Українське відродження 20-х років ХХ століття в контексті Європейського авангарду першої третини. Музика, живопис, поезія.
8. Композиторська спадщина М. Леонтовича: аспекти сучасної актуалізації.
9. Симфонічна творчість Б. Лятошинського в контексті художньо-естетичних тенденцій епохи.
10. Духовне відродження в українській композиторській творчості кінця 70-х – 80-х рр. ХХ століття.
11. Українська музика доби Постмодернізму.
12. Відображення української тематики в творчості композиторів кінця ХХ – початку ХХІ століть в сфері фортепіанної (вокально-хорової) музики (жанри обираються відповідно до фахової профілізації вступника).

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ МУЗИКИ. ЕСТЕТИЧНІ ЗАСАДИ

1. Музика як вид мистецтва. Історія музики як наукова дисципліна.
2. Історична наука та музична творчість. Концепції періодизації музично-історичного процесу.
3. Традиційна культура та досвід її увиразнення в композиторській практиці.
4. Антична спадщина і оперне мистецтво. Опера і міф: від Бароко до творчості Р. Вагнера і композиторів ХХ ст.
5. Західноєвропейська музична культура періоду пізнього Середньовіччя.
6. Музика бароко: естетика, стилістика, жанрова система.
7. Еволюція жанру меси: від джерел до епохи романтизму.
8. Творчість Й.С. Баха і аспекти сучасного бахознавства.
9. Сильові засади музичного мистецтва епохи Просвітництва.
10. Генеза і розвиток європейського симфонізму. Шляхи розвитку українського симфонізму ХХ століття. Жанрова типологія.
11. Камерна музика: становлення жанрів, семантика, поетика.
12. Оперні реформи ХVІІІ-ХІХ століть: порівняльний аспект.
13. Естетика музичного романтизму. Мініатюра в музиці романтиків Синтез мистецтв та принцип програмності.
14. Основні тенденції розвитку європейської музики ХХ сторіччя.
15. Нововіденська школа та її творчі засади.

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

1. Поліфонія та її роль у музиці ХХ століття.
2. Художні можливості поліфонії строгого стилю.
3. Поліфонічні жанри і форми.
4. Теорія фуги.
5. Централізація та децентралізація в ладових системах.

6. Проблеми співвідношення діатоніки і хроматики.
7. Розвиток гармонічних засобів у музиці XIX століття.
8. Гармонія і формотворення в музиці класико-романтичної традиції.
9. Фактура та її різновиди.
10. Модуляційні процеси в класико-романтичній гармонії.
11. Гармонічні явища в контексті сучасних технік музичної композиції.
12. Прийоми поліфонічної техніки письма.
13. Темброво-фактурні чинники сонорної гармонії.
14. Музично-теоретичні системи та їх еволюція.
15. Композиторська техніка XX-XXI ст. та її теоретичні проблеми.

МУЗИЧНА ІНТЕРПРЕТОЛОГІЯ (теорія виконавського мистецтва)

1. Музична інтерпретація: явище та наукове поняття.
2. Музичний твір як об'єкт виконавської інтерпретації.
3. Музична форма та її значення в системі фахової підготовки співака (інструменталіста).
4. Жанр як система комунікативних функцій. Жанрова специфіка виконавської творчості.
5. Виконавська поетика як система засобів творчої реалізації композиторського твору.
6. Звуковий образ інструмента. Навести приклад на конкретному матеріалі досвіду музикування (в сфері власної профілізації).
7. Темпоритм і агогіка - категорії часу в музиці та засадничі чинники виконавської драматургії .
8. Артикуляція в системі виконавської майстерності.
9. Музичне мислення. Визначення, функції, інтонаційна та структурна специфіки .
10. Гармонія як вчення та її зв'язки з виконавським мисленням.
11. Стил в музиці. Стил і стилістика. Стиллова ієрархія музичного мистецтва; зв'язки стиля із жанровою системою певної історичної доби.
12. Виконавський стил: дефініція, типологія, авторські концепції.
13. Жанр як система функцій виконавської творчості. Жанр і жанровість.
14. Музична комунікація як система спілкування засобами музичного мистецтва. Суб'єкти і форми комунікації в історії західноєвропейського мистецтва. Порівняти з сучасною ситуацією (на конкретному прикладі).
15. Простір в музиці: виконавський вимір (просторові характеристики та способи їх виявлення в реальному звучанні). Обґрунтування конкретного твору з особистого репертуару.

II. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ (проєкту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи). Презентація Проєкту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи (далі – Проєкту) відбувається у **формі співбесіди**. Тривалість презентації – до 20 хвилин.

Письмовий Проєкт з підписом вступника подається в електронному та/або роздрукованому вигляді у вказані терміни до Приймальної комісії Університету разом із іншими документами вступника.

Проєкт є авторським науковим текстом, що передбачає виклад вступником бажаної теми майбутнього дисертаційного дослідження за такою структурою:

- обґрунтування вибору теми;
- мета і завдання дисертаційного дослідження;
- об'єкт та предмет дисертаційного дослідження;
- загальна характеристика стану наукової розробки теми;
- методологічні засади та теоретична база дисертаційного дослідження;
- структура майбутнього дисертаційного дослідження;
- очікувані результати дослідження;
- джерельна база дослідження (список використаних джерел).

Вимоги до оформлення: загальний обсяг тексту – 12-15 тис. знаків із пробілами; параметри комп'ютерного набору тексту: шрифт – Times New Roman, розмір – 14, інтервал – полуторний (1,5), поля стандартні (верхнє, нижнє і праве поле – 1,5 см, лівє поле – 2,5 см). Нумерація сторінок – у верхньому правому куті (титульний аркуш не нумерується).

Оформлення титульного аркуша – за зразком (*Додаток 1*).

III. ІСПИТ З ФІЛОСОФІЇ проходить у формі усних відповідей, що передбачає демонстрацію обізнаності вступника з базовими філософськими концептами у їх історичному розвитку, уміння оперувати понятійним апаратом філософського дискурсу, а також розуміти базові засади специфіки методології теоретичної філософії в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Перелік питань:

1. Місце філософії в системі гуманітарного знання.
2. Специфіка та різноманіття філософського знання.
3. Функції філософії.
4. Філософія як світогляд.
5. Структура світогляду та його основні історичні типи.
6. Передумови виникнення та інституціоналізації філософії.
7. Специфіка філософського знання Стародавнього Сходу (Китай, Індія).
8. Особливості виникнення та розвитку філософії у Стародавній Греції.
9. Основні етапи розвитку філософії у Стародавній Греції.
10. Натурфілософія досократиків.
11. Сократ і його місце в історії філософії.
12. Об'єктивний ідеалізм Платона.
13. Енциклопедична філософська система Аристотеля.
14. Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, неоплатонізм).
15. Соціально-історичні та духовні умови розвитку філософії Середньовіччя.
16. Патристика як історична форма філософствування.

17. Філософські погляди Августина Аврелія.
18. Схоластика: суперечка номіналізму та реалізму.
19. Ф. Аквінський – систематизатор схоластики.
20. Антропоцентризм і гуманізм як домінанти філософського мислення доби Відродження.
21. Натурфілософія епохи Відродження.
22. Соціальна філософія епохи Відродження.
23. Особливості розвитку філософії Нового часу.
24. Емпіризм і раціоналізм як дві методологічні настанови філософії Нового часу.
25. Емпіризм Ф. Бекона.
26. Раціоналізм як ключовий принцип філософського мислення Нового часу (Р. Декарт, Г. Ляйбніц).
27. Основні принципи, ідеї та концепції філософії Просвітництва.
28. Німецька класична філософія: загальна характеристика.
29. Гносеологічна концепція І. Канта.
30. Категоричний імператив І. Канта.
31. Система об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля.
32. Діалектика Г. Гегеля.
33. Філософія марксизму та основні етапи його розвитку.
34. Неомарксизм (Франкфуртська школа).
35. Особливості української філософської думки.
36. Найвизначніші представники вітчизняної філософії (Г. Сковорода, П. Юркевич, Д. Чижевський, В. Вернадський).
37. Філософія життя (А Бергсон, Ф. Ніцше).
38. Соціокультурні та наукові умови розвитку філософії ХІХ – ХХ ст.
39. Основні напрямки розвитку сучасної філософії (загальна характеристика).
40. Позитивістська традиція у філософії.
41. Проблема наукової раціональності у сучасній філософії (неопозитивізм, постпозитивізм).
42. Аналітична філософія: основні ідеї, імена.
43. Екзистенціалізм: зміст та напрямки.
44. Герменевтика: основні ідеї, імена.
45. Феноменологія: основні ідеї, імена.
46. Структуралізм: основні ідеї, імена.
47. Ситуація постмодерну у філософії.
48. Буття як вихідна філософська категорія.
49. Діалектика як теоретична система та її різновиди. Діалектика і метафізика. Закони, принципи та категорії діалектики.
50. Свідомість як філософська проблема. Структура свідомості. Проблема ідеального.
51. Пізнання як предмет філософського аналізу.
52. Специфіка наукового пізнання. Критерії науковості. Основні форми наукового пізнання (факт, гіпотеза, закон, теорія, концепція)

53. Істина та її критерії. Основні концепції істини (кореспондентська, прагматична і конвенціональна).
54. Специфіка та актуальність філософського розгляду проблеми людини. Філософська антропологія. Філософське розмежування понять індивіду, індивідуальності, особистості.
55. Аксиологія. Поняття цінності.
56. Специфіка філософського розгляду культури. Філософське осмислення закономірностей розвитку культури.
57. Суспільство як предмет філософського аналізу. Поняття соціальної структури суспільства. Суспільний прогрес: сутність і критерії.
58. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності.
59. Концепція постіндустріального суспільства.
60. Основні світоглядні проблеми біоетики.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
В ХНУМ У 2026 РОЦІ
за спеціальністю В5 Музичне мистецтво
ОНП підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»**

Кількість балів		Перелік критеріїв оцінювання		
		глибина концептуальних та теоретичних знань	здатність до аналізу та інтерпретації предмета	логіка викладу та мовностилістичне оформлення
200–181 високий рівень (відмінно)	200–195 повна відповідність визначеним критеріям	вичерпний рівень концептуальних та теоретичних знань вітчизняної та зарубіжної музики, вільне володіння науковою проблематикою	відмінна здатність до глибокого наукового аналізу, самостійної інтерпретації та аргументації обраного предмета дослідження	виклад думок бездоганно логічний та послідовний; досконале володіння науковим стилем мовлення
	194–188 мають місце мінімальні недоліки щодо відповідності визначеним критеріям			
	187–181 недостатньо впевнене виконання одного або двох компонентів критеріїв			
180–160 достатній рівень (добре)	180–174 помітні недоліки у одному-двох компонентах критеріїв	засвідчено у цілому добрий рівень знань та методологічної підготовки в обсязі	належна здатність до аналізу теоретичних питань;	послідовний виклад матеріалу; загалом грамотне мовностилістичне оформлення
	173–167			

	недоліки і обмеження щодо не менш ніж половини компонентів з переліку критеріїв	другого (магістерського) рівня вищої освіти	інтерпретація правильна, але менш деталізована	відповіді
	166–160 недоліки щодо більшості означених критеріїв			
159–140 посередній рівень(задовільно)	159–154 помітні недоліки щодо переважної більшості означених критеріїв	задовільний рівень засвоєння концептуальних знань; здатність до їх відтворення на базовому рівні	здатність до аналізу обмежена; інтерпретація фактів має переважно поверхневий або репродуктивний характер	достатнє володіння навичками викладу, проте логіка відповіді може бути частково порушена
	153–147 суттєві недоліки щодо всіх означених критеріїв			
	146–140 системні недоліки у всіх компонентах критеріїв			
139–0 недостатній рівень (незадовільно)		низький рівень засвоєння програмного матеріалу; вступник не надав повної відповіді на питання	відсутність спроможності аналізувати та інтерпретувати програмний матеріал	незв'язний виклад; недостатнє володіння професійною термінологією та культурою мовлення

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ
ПРОПОЗИЦІЙ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ В ХНУМ У 2026
РОЦІ
за спеціальністю В5 Музичне мистецтво
ОНП підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»**

Кількість балів		Перелік критеріїв оцінювання		
		якість наукової концепції та структура пропозиції	обґрунтування вибору теми та методологічна база	очікувані результати
200–181 високий рівень (відмінно)	200–195 повна відповідність	проект є цілісним текстом із чітким	відмінна тема глибоко	вступник вільно володіє

	<p>визначеним критеріям</p> <p>194–188 мають місце мінімальні недоліки щодо відповідності визначеним критеріям</p> <p>187–181 недостатньо впевнене виконання одного або двох компонентів критеріїв</p>	дотриманням структури (мета, об'єкт, предмет, новизна, структура)	обґрунтована; обрано адекватні методологічні засади та вичерпну теоретичну базу	матеріалом під час презентації; очікувані результати мають високу наукову цінність
180–160 достатній рівень (добре)	<p>180–174 помітні недоліки у одному-двох компонентах критеріїв</p> <p>173–167 недоліки і обмеження щодо не менш ніж половини компонентів з переліку критеріїв</p> <p>166–160 недоліки щодо більшості означених критеріїв</p>	наукова концепція викладена чітко; структура відповідає вимогам, але можливі неточності у формулюванні завдань	обґрунтування теми переконливе; теоретична база достатня для проведення дослідження	вступник демонструє здатність до наукової дискусії; очікувані результати є реалістичними
159–140 посередній рівень(задовільно)	<p>159–154 помітні недоліки щодо переважної більшості означених критеріїв</p> <p>153–147 суттєві недоліки щодо всіх означених критеріїв</p> <p>146–140 системні недоліки у всіх компонентах критеріїв</p>	проект має описовий характер; структура представлена фрагментарно або не повністю розкрита	обґрунтування теми поверхневе; методологічні засади дослідження визначені нечітко	під час співбесіди вступник потребує допомоги для розкриття суті; очікувані результати є типовими
139–0 недостатній рівень (незадовільно)		проект не відповідає вимогам щодо обсягу/структури або порушує принципи	відсутність наукового обґрунтування теми та розуміння теоретичного	вступник не здатний презентувати свій проект або пояснити його мету та завдання

		академічної добročесності	підґрунтя дослідження	
--	--	------------------------------	--------------------------	--

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ІСПИТУ З ФІЛОСОФІЇ
В ХНУМ У 2026 РОЦІ
за спеціальністю В5 Музичне мистецтво
ОНП підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»**

Кількість балів		Перелік критеріїв оцінювання		
		глибина теоретичних знань (історія та теорія філософії)	володіння професійною термінологією та логічними зв'язками	здатність до аналізу, узагальнень та концептуальних висновків
200–181 високий рівень (відмінно)	200–195 повна відповідність визначеним критеріям	вступник володіє теоретичними знаннями з філософії на високому рівні, вільно орієнтується в історичних типах світогляду та філософських школах	досконале володіння професійною термінологією; чітке розуміння логічних зв'язків філософії з іншими гуманітарними дисциплінами	виразна здатність робити глибокі власні узагальнення, формулювати концептуальні висновки та демонструвати творче мислення
	194–188 мають місце мінімальні недоліки щодо відповідності визначеним критеріям			
	187–181 недостатньо впевнене виконання одного або двох компонентів критеріїв			
180–160 достатній рівень (добре)	180–174 помітні недоліки у одному-двох компонентах критеріїв	вступник володіє теоретичними знаннями з філософії на достатньому рівні, знає основні етапи розвитку філософської думки	належне володіння професійною термінологією; вступник знаходить логічні зв'язки між окремими темами дисципліни	вступник робить логічні узагальнення, іноді наводить власні висновки, хоча аналіз може бути менш глибоким
	173–167 недоліки і обмеження щодо не менш ніж половини компонентів з переліку критеріїв			
	166–160 недоліки щодо більшості означених критеріїв			
159–140	159–154	вступник володіє	знає професійну	не виявляє

посередній рівень(задовільно)	помітні недоліки щодо переважної більшості означених критеріїв	теоретичними знаннями на середньому (задовільному) рівні; знання мають фрагментарний характер	термінологію в обмеженому обсязі, може дати визначення лише деяких базових термінів	творчого мислення; процес теоретичних узагальнень та концептуальних висновків має репродуктивний характер
	153–147 суттєві недоліки щодо всіх означених критеріїв			
	146–140 системні недоліки у всіх компонентах критеріїв			
139–0 недостатній рівень (незадовільно)		вступник володіє знаннями на початковому рівні або не володіє ними зовсім; не знає базових філософських концептів	плутається у професійній термінології, пояснює поняття спрощено; логічні зв'язки між темами відсутні	переказує підготовлений матеріал без жодних пояснень та аналізу; повна відсутність здатності до наукової рефлексії

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
імені І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Спеціальність В5 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»

**ПРОЄКТ НАУКОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ
МАЙБУТНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**
на тему:

Прізвище, ім'я, ім'я по батькові вступника